

3.12 Protejkalovi

Účastníků	20 - 30
Fyzická náročnost	II I = klidová, V = zátěž na hranici možností
Psychická náročnost	III, I = bez nutnosti přemýšlet, V = nutnost intenzivního přemýšlení většiny doby
Autor	Ondřej Medek
Počet uvádějících	5 (4 na hraní rolí, 1 na koordinaci)
Čas na realizaci	1 hodina
Čas na přípravu	30 minut
Prostředí	venku, v prostředí kempu
Rozdělení	rozdělení do skupin (5 - 6 účastníků)

Cíle

- účastníci si uvědomí, při kterých každodenních aktivitách se běžně plýtvá pitnou vodou v domácnosti,
- účastníci navrhnou možné způsoby, které vedou ke snížené spotřebě pitné vody v domácnosti.

Sdělení

Denně spotřebováváme velké množství pitné vody naprosto zbytečně - šetření s vodou přitom není nijak náročné.

Metody

hraní rolí, simulace, diskuse, stanoviště.

[Metody a formy](#)

Klíčové kompetence

- Komunikace v mateřském jazyce je rozvíjena:
 - aktivní komunikací mezi hráči ve skupině v průběhu aktivity,

- aktivní komunikací týmu s jednotlivými členy rodiny Protejkalů,
- rozbořením průběhu, při kterém účastníci vyjadřují svůj pohled na klíčové okamžiky a moderovanou diskusí na závěr.
- Sociální a občanské schopnosti jsou rozvíjeny
 - zažitím si, jak může každý sám v domácnosti plýtvat vodou,
 - uvědoměním si, jak může účastník omezit plýtvání vodou,
 - uvědoměním, jak může účastník ovlivnit své blízké okolí v této problematice.
- Smysl pro iniciativu a podnikavost je rozvíjen:
 - navrhováním vlastních řešení situace,
 - hledáním způsobů, jak efektivně komunikovat s členy rodiny Protejkalů.

Forma a popis realizace

Zážitková situační hra na téma úspory pitné vody v domácnosti. Účastníkům se představí členové rodiny „Protejkalů“. Každý nějakým způsobem plýtvá vodou. Účastníci jim mají formou rozhovoru poradit, jak vodou méně plýtvat.

Obsah

- Lektor uvede aktivitu několika otázkami na účastníky: *Jaká je v současnosti v ČR spotřeba pitné vody na jednoho člověka a den? (cca. 120 l) Kolik litrů z toho potřebujeme denně na pití/ přípravu jídla? (cca. 7l) Na co tedy každý den spotřebujeme dalších 110 l pitné vody? (lektor nechá účastníky vymýšlet a zapisuje na flip).*
- Pojdme se podívat do jedné rodiny, kde je spotřeba pitné vody opravdu vysoká. Možná zjistíme, že sami doma děláme něco špatně. Jeden z lektorů přečte nebo vlastními slovy převypráví následující úvod: *„Vítejte u Protejkalových doma. Ve společné domácnosti tady žije otec, matka, dcera a babička. Protejkalovi mají velký problém s placením vodného a stočného (poplatek za pitnou vodu z vodovodu), protože denně spotřebují velké množství pitné vody. Pojdte nahlédnout do jejich domácnosti. Vaším úkolem je přijít na to, při jakých aktivitách se v rodině plýtvá vodou a poradit každému členovi rodiny, jak by mohl jednoduše své plýtvání omezit.“*
- Účastníci v časových intervalech cca. 10 min. obcházejí postupně čtyři různá stanoviště, kde jsou kostýmovaní lektori v rolích jednotlivých členů rodiny. Úkolem hráčů je přijít na to, jakým způsobem daná postava plýtvá vodou a zároveň ji navrhnout úspornější řešení provozované činnosti.
- Na každém stanovišti si účastníci zapisují do tabulky ve svém pracovním listu, která opatření dané postavě doporučili - lektor následně vystupuje z hrané role a poskytne zpětnou vazbu na vystupování hráčů a jejich navrhovaná řešení).
- Na závěr zkusíme týmy vyzvat, aby postavy seřadily podle toho, jak moc plýtvaly vodou (1= nejvíce plýtvající člověk, 4= nejméně plýtvající člověk)
- Každá postava (lektori) krátce zhodnotí co dělala špatně a jaké možnosti úspory byly možné, sdělí reálnou spotřebu vody při své činnosti, každému týmu zvlášť sdělí zda se jim podařilo navrhnout úsporné řešení a kolik vody tím bylo ušetřeno (týmy si tyto informace zapisují do svých záznamových pracovních listů).

Uvedení

Příprava

- Připraví se 4 realizátoři = 4 členové rodiny Protejkalů.
- Obléknou si jednoduché kostýmy + nachystají rekvizity.
- Realizátoři se přesunou na vhodné místo (Pepa - záchod, dcera - u umyvadla, matka - u dřezu, babička - venku v areálu)
- Pro každý tým připravíme pracovní list s podložkou a propiskou - na pracovní list ve sloupci stanoviště každému týmu předem určíme jeho pořadí stanovišť tak, že k jednotlivým postavám napíšeme čísla 1-4 (každý tým má jiné pořadí) Vzhledem k tomu, že pořadí stanovišť může mít vliv na úspěšnost týmu při řešení situací, je vhodné, aby si týmy pracovní listy s pořadím stanovišť vylosovaly a nebyly jim přiřazovány realizátorem.
- Další realizátor koordinuje celou aktivitu, hlídá čas - je třeba vyřešit vhodně časovou signalizaci (příštka, bubínek, sladěné stopky na každém stanovišti) - aby byly pro všechny stejné podmínky.

Realizace

Společný úvod

Vítejte u Protejkalových doma. Ve společné domácnosti tady žije otec, matka, dcera a babička. Protejkalovi mají velký problém s placením vodného a stočného (poplatek za pitnou vodu z vodovodu), protože denně spotřebují velké množství pitné vody. Pojďte nahlédnout do jejich domácnosti. Vaším úkolem je přijít na to, při jakých aktivitách se v rodině plýtvá vodou a poradit každému členu rodiny, jak by mohl jednoduše své plýtvání omezit.

Průběh aktivity

1. Úvod (10 min.)

- Zeptat se dětí, jestli vědí, jaká je v současnosti průměrná spotřeba pitné vody na jednoho člověka/ den (cca 120 l).
- Vědí děti, kolik litrů z toho potřebujeme denně na pití/ přípravu jídla? (7 l).
- Na co tedy každý den spotřebujeme dalších 110 litrů pitné vody? (můžeme děti nechat vymýšlet a zapisovat na flip).
- Pojďme se podívat do jedné rodiny, kde je spotřeba pitné vody opravdu vysoká. Možná zjistíme, že některé věci vlastně sami doma děláme špatně a mohli bychom je dělat úsporněji. (vysvětlíme dětem průběh následující situační hry - viz níže)

2. Situační hra (25 min.)

Realizátoři se převléknou do kostýmů a na určeném místě vždy odehrají krátkou "situační scénku", do které postupně nahlíží týmy hráčů (situace jsou celkem čtyři, proto je ideální děti rozdělit do 4 týmů, aby každý tým mohl být v jeden čas na nějakém stanovišti). Úkolem hráčů je přijít na to, jakým

způsobem daná postava plýtvá vodou a zároveň jí navrhnout úspornější řešení provozované činnosti. Je tedy také důležité postavu vždy přesvědčit o tom, že úsporný způsob chování má nějaké výhody (popř. vysvětlit proč je výhodný). Navrhovaným řešením nikdy ale nemůže být “nedělání” činnosti (např. prostě trávník nezalévej!).

Na každém z následujících stanovišť by měl tým strávit maximálně 5 minut rozhovorem s postavou. Následuje 3-5 minutový interval na zápis navrhovaného řešení situace do tabulky + zpětnou vazbu od instruktora (instruktor vystoupí z role a zhodnotí vystupování hráčů a jejich navrhovaná řešení). Délku intervalu nastavujeme podle toho, kolik času je potřeba na přesun mezi stanovišti.

Je dobré, aby realizátoři brali svoji roli „vážně“ a v první fázi nevystupovali z role a neposkytovali účastníkům předčasně zpětnou vazbu - na to je vymezen čas až po té, co si účastníci zapíší své řešení do pracovního listu. Jasně vymezení těchto časových úseků dává účastníkům dostatečný prostor pro rozvoj klíčových kompetencí - konkrétně komunikačních kompetencí a smyslu pro iniciativu a podnikavost. Účastníci jsou v této fázi aktivity odkázáni pouze na své komunikační schopnosti (schopnost oslovit cizí osobu, získat od ní informace, přesvědčit ji) a také schopnosti vymýšlet a navrhnout vlastní řešení předloženého problému. Zpětná vazba od realizátora na místě by se měla zaměřovat především na formy komunikace účastníků s postavou (např.: co se realizátorovi po komunikační stránce ze strany účastníků líbilo, co už bylo třeba agresivní nebo nezdvořilé). Dále se realizátor může krátce vyjádřit k řešením, které účastníci navrhli a nastínit i řešení, která daný tým nezmínil (např.: dobře jste mi poradili, abych splachoval dešťovou vodou, ale ještě jste mi mohli poradit, abych si koupil novou splachovací nádržku s menším objemem).

Situace 1

- Postava: dcera Janička (10 let)
- Popis situace: Janička si v koupelně právě čistí zuby - u čištění má celou dobu puštěnou vodu. Co lze doporučit pro úsporu pitné vody: při čištění vždy zavřít kohoutek, popř. používat kelímek, který si předem napustíme.
- Spotřeba vody: 15 l
- Spotřebu lze snížit na: 1 l (použití kelímku)

Situace 2

- Postava: maminka Hana (40 let)
- Popis situace: Maminka právě v kuchyni umývá nádobí pod tekoucí vodou.
- Co lze doporučit pro úsporu pitné vody: napustit dřez a umývat v jedné vodě, oplachovat v druhém dřezu nebo lavórku; pořídit si úspornou myčku nádobí, na kohoutek namontovat tzv. úsporný perlátor.
- Spotřeba vody: 50 l
- Spotřebu lze snížit na: 15 l při použití myčky; na 25 l s napuštěným dřezem/ úsporným perlátorem/ průběžným zastavováním vody

Situace 3

- Postava: otec Pepa (45 let)
- Popis situace: Při příchodu dětí otec právě (za zavřenými dveřmi 😊) dokončil “malou” potřebu. Na splachovací nádržce je napsaný objem 10 l.
- Co lze doporučit pro úsporu pitné vody?: vyměnit splachovací nádržku za úspornější se dvěma polohami / splachovadly (6l, 3 l); do staré nádržky vložit dvě petlahve plné vody; plnit splachovací nádržku užitkovou vodou (dešťovka, voda z pračky, atd.)
- Spotřeba vody: 10 l

- Spotřebu lze snížit na: 4 l (při instalaci nové úsporné nádržky), 6 l (při vložení PET lahví s vodou do nádržky), 0 l při používání užitkové vody

Situace 4

- Postava: babička Amálka (65 let)
- Postava: babička Amálka (65 let)
- Popis situace: Babička právě zalévá trávník zahradní hadicí, která je připojena na vodovod. Co lze doporučit pro úsporu pitné vody: zalévat dešťovou vodou ze střechy (konví nebo např. hadicí s pomocí čerpadla).
- Spotřeba vody: 200 l
- Spotřebu lze snížit na: 0 l (při zalévání dešťovou vodou)

Uzavření

- Usadíme celou třídu do učebny po týmech.
- Zkusíme týmy vyzvat, aby postavy seřadily podle toho, jak moc plýtvaly vodou (1= nejvíce plýtvající člověk, 4= nejméně plýtvající člověk).
- Každá postava (realizátoři) krátce zhodnotí, co dělala špatně a jaké možnosti úspory byly možné, sdělí reálnou spotřebu vody při své činnosti, každému týmu zvlášť sdělí, zda se jim podařilo navrhnout úsporné řešení a kolik vody tím bylo ušetřeno (týmy si tyto informace zapisují do svých záznamových pracovních listů).
- Z toho tedy plyne: nejvíce plýtvala babička, pak maminka, dcera a nakonec otec. Pracovní listy od týmů vybereme a vyhodnotíme (popř. vyhlásíme vítěze).
- Lze se i zmínit, že běžně v domácnostech děláme ještě další činnosti a uvést k nim spotřebu vody/možnosti úspor: koupání (vana: 120l, sprcha 50 l); praní prádla (úsporná pračka: 30 l, neúsporná pračka: 100 l); mytí auta (hadice: 200 l, mycí linka je úspornější a často používá užitkovou vodu)
- Za účelem reflexe aktivity můžeme klást následující otázky:
 - Co bylo na hře nejtěžší?
 - U jaké postavy jste si vůbec nevěděli rady?
 - Co se vám ve hře podařilo? Zhlédli jste se v nějaké postavě - děláte něco doma podobně jako Protejkalovi?
 - Chcete teď doma nějaké chování změnit?
- Zejména poslední dvě otázky mají za cíl rozvíjet sociální a občanskou oblast klíčových kompetencí. Účastníci jsou zde vedeni k tomu, aby si sami uvědomili, jak mohou omezit plýtvání vodou ve své vlastní domácnosti a rodině.

Poznámky

- Při špatném počasí se dají všechny stanoviště připravit v budově.

Odkazy

ŠVIHELOVÁ, Petra a Petra KULKOVÁ. Metodika ke školnímu projektu „Voda kolem nás“. Brno: Rezekvítek, z. s., 2015. ISBN 978-80-86626-34-5

Pomůcky a materiál

Položka	Počet	Popis
pracovní záznamové archy pro děti	1 arch do skupiny	
podložky s klipem	1 do skupiny	
kostýmy pro jednotlivé postavy Protejkalů	pro každého člena	paruky, šátky, košile...

Přílohy

Obsahové přílohy

#	Soubor	Popis
016.12.01	prac._list_-_u_protejkalovych_doma.docx	Pracovní list pro účastníky do týmu
016.12.02	prac._list_u_protejkalovych_doma.pdf	Pracovní list pro účastníky do týmu

Metodické přílohy

#	Soubor	Popis
---	--------	-------

From:

<https://mscb.vida.cz/> - MSCB

Permanent link:

<https://mscb.vida.cz/skolam/svp2/aktivita/12/3>

Last update: **2020/11/25 18:31**

